

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Brno

Inspekční zpráva

**Speciální mateřská škola při fakultní nemocnici, Brno,
Helfertova 2**

Helfertova 2, 662 63 Brno

Identifikátor: 600171540

Zřizovatel: Školský úřad Brno, Křížová 22, 603 00 Brno

Školský úřad v Brně, Křížová 22, 603 00 Brno

Termín konání orientační inspekce: 14., 15. a 18. října 1999

Čj.	121 200/99-11066
Signatura	ol2rt201

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

Speciální mateřská škola při fakultní nemocnici zajišťuje výchovně vzdělávací práci s dětmi na 22 odděleních nemocnice. V průběhu roku školou projde průměrně 5 300 dětí, se kterými pracuje 13 pedagogů školy.

Plánování a příprava vzdělávací činnosti

Plány výchovně vzdělávací práce jsou promyšleně zpracovávány podle Kurikula předškolní výchovy PhDr. E. Opravilové (Portál 1998). Vycházejí z ročních období a jednotlivé úkoly jsou řazeny po výchovných složkách, které jsou vyváženě zastoupeny a vytvářejí prostor i pro mimoracionální složky poznání. Neodráží však situaci a specifické potřeby hospitalizovaného dítěte na konkrétním oddělení. Při činnostech jsou plněny i úkoly školou zpracovaného programu sexuální výchovy dětí předškolního věku a ze zahraničí převzatého programu herní terapie. Prostřednictvím tohoto programu se děti systematicky a cíleně seznamují s nadcházejícími lékařskými zákroky. Cílem programu je předejít projevům hospitalismu. Program vychází z nových přístupů v péči o děti v nemocnici.

Škola plánování výchovně vzdělávací práce s dětmi věnuje velkou pozornost a snaží se uplatňovat nové přístupy v péči o nemocné děti. Celkově je úroveň plánování velmi dobrá.

Podmínky vzdělávací činnosti

Speciální mateřská škola má pro svou činnost výborné personální podmínky, všechny učitelky mají úplnou odbornou a pedagogickou způsobilost. Většina z nich si své vzdělání průběžně rozšiřuje na odborných seminářích mimo školu nebo organizovaných přímo školou.

V souvislosti s přestavbou nemocnice a s nezbytnými provizorními opatřeními jsou prostory pro výchovně vzdělávací činnost velmi stísněné. Pouze na dvou odděleních má mateřská škola malou třídu, na jednom oddělení se dělí o třídu se základní školou. Na ostatních odděleních probíhá činnost s dětmi na pokojích. Učitelky se však snaží dětem prostředí zpříjemnit a alespoň vytvořit iluzi hracího koutu pomocí mobilních koberečů s dopravní tematikou, malé stolky a židličky v uličce mezi postýlkami jsou využívány k pracovním a výtvarným činnostem. Kabinety na pomůcky mají v areálu pouze dvě oddělení, v suterénu budovy je vyhrazena šatna a menší místnost. O tyto prostory se dělí s mateřskou i základní školou. Přímo na odděleních jsou nejnutenější hračky a pomůcky uloženy ve skříňkách. Centrální sklad je na ulici Francouzská v místnosti, která slouží i jako sborovna, ředitelna a pracovna ekonomky školy. V průběhu příštího měsíce však musí mateřská škola prostory na Francouzské ulici z důvodu výpovědi opustit. Jako náhradu nemocnice nabízí bývalou kuchyni. Její poloha je přímo ve středu areálu, je zde však nezbytné investovat nemalé prostředky. Pokud se tyto úpravy realizují, pak se podmínky pro výchovně vzdělávací práci do značné míry zlepší. Vybavení hračkami a pomůckami je na vysoké úrovni. Atraktivní účelné stavebnice, knihy, obrázkové encyklopedie, pomůcky pro herní terapii atd. jsou využívány pro samotné aktivity dětí, ale plní i funkci motivační. Hračky i pomůcky jsou průběžně doplňovány. Jsou prakticky uspořádány vzhledem k nutnosti častého přenášení. Jejich hygienická nezávadnost je zajištěna pravidelnou dezinfekcí. Škola má velmi dobře vybavenou videotéku i knihovnu. Vybavení jednotlivých

oddělení audio a video technikou je zajišťováno ve spolupráci se základní školou i nemocnicí. Pro zlepšování materiálně technického vybavení škola spolupracuje se sponzory.

Z hlediska psychohygieny je uspořádání činností v průběhu dne podřízeno zdravotnímu stavu dětí a požadavkům zdravotníků.

Prostorové podmínky pro výchovně vzdělávací činnost jsou ještě vyhovující (vychází z možností nemocnice), jsou však vysoce náročné na pedagogy. Personální podmínky jsou výborné a vybavení pomůckami je na velmi dobré úrovni. Celkově jsou podmínky pro práci s dětmi dobré.

Organizace, formy a metody vzdělávací činnosti

Výchovně vzdělávací práce je na všech odděleních založena na individuální speciálně pedagogické diagnostice, kterou každý den paní učitelky provádí. Činnosti probíhaly většinou individuálně, s možností jejich volby, důraz byl kladen především na motivaci dítěte a respektování jeho aktuálních potřeb. Učitelky, s ohledem na možnosti dětí vyplývající z jejich zdravotního stavu, nenásilným způsobem rozvíjely jejich aktivity a poskytovaly jim prostor k uplatnění a sebevyjádření. Pozitivní motivace a povzbuzování sebevědomí byly základním prostředkem pro rozvíjení schopností a dovedností dětí v nemocničním prostředí. Herní terapie učitelky vhodně a citlivě realizovaly na každém oddělení s ohledem na jeho specifika. Prostředkem výchovného působení byla fotodokumentace a návodné hry s nemocným medvídkem. Při jeho uplatnění učitelky vhodně využívaly vzniklých situací.

Organizace výchovně vzdělávací činnosti je velmi dobrá. Učitelky v práci s dětmi promyšleně využívaly vhodné metody a formy práce s ohledem na aktuální možnosti dětí.

Motivace a hodnocení

Učitelky nabízely činnosti dětem nenásilným způsobem, vhodně volenými náměty a pomůckami je motivovaly a podněcovaly k aktivitě. Využívaly pozitivního hodnocení k povzbuzování dětí, posilování jejich sebedůvěry a jistoty a tím i k lepšímu zvládnutí náročných situací, kterým jsou vystaveny při vyšetřeních a zákrocích.

Hodnocení a zejména motivaci dětí při výchovně vzdělávacích činnostech hodnotíme jako nadprůměrnou.

Interakce a komunikace

Všechny učitelky i přes obtížné podmínky navozovaly při činnostech příjemnou atmosféru. Vzájemné vztahy byly převážně pozitivní, z chování většiny dětí byla zřejmá důvěra a ochota spolupracovat. Pěkný vztah i přístup učitelky k dětem vysoce oceňovaly maminky hospitalizované s dětmi v nemocnici i zdravotnický personál. Tam, kde bylo možné zařadit, skupinovou práci se děti k sobě chovaly hezky. Většina dětí přirozeně využívala prostor, který učitelky vytvářely pro jejich verbální projev a ochotně a vcelku dobře komunikovaly.

Interakce a komunikace mezi dětmi a učitelkami je vzhledem k podmínkám, ve kterých se nacházejí velmi dobrá.

Spontánní činnosti

Spontánní činnosti byly vzhledem ke zvláštnostem zařízení (omezené možnosti pohybu dětí a podřízenost organizaci lékařské péče) zařazovány v menší míře. Pokud mohly být zařazeny, dostávaly děti dostatečnou nabídku zejména stavebnic a hraček, ze které si volně vybíraly. Výběr dítěte učitelky respektovaly a podle časových a prostorových možností se snažily hru rozvíjet.

V menší míře zařazované spontánní činnosti měly dobrou úroveň.

Řízené činnosti

Řízené činnosti probíhaly převážně individuálně na lůžku jednotlivých dětí. Při skupinové práci, která byla zařazována vzhledem k podmínkám jen na některých odděleních, děti většinou v daném čase plnily stejný úkol. Učitelky vhodně a s ohledem na aktuální možnosti dětí rozvíjely jejich dovednosti, schopnosti a znalosti. Využívaly převážně manipulační činnosti se zapojením všech smyslů. Do činností děti nenutily a náročnost zvoleného cíle upravovaly podle jejich aktuálního zdravotního stavu. Respektovaly individuální tempo a k dokončení práce jim poskytovaly dostatek času.

Sledované řízené činnosti měly spíše nadprůměrnou úroveň.

Hodnocení kvality vzdělávací činnosti

Výchovně vzdělávací práce je promyšlená a cílevědomá. Při volbě činností a aktivit dětí jsou respektovány aktuální možnosti dané jejich zdravotním stavem. Pedagogům se daří v práci s dětmi naplňovat hlavní úkoly školy formulované v plánu. Vztahy učitelek s dětmi jsou pěkné, pro práci s dětmi učitelky volí vhodné metody a formy práce, kterými je pozitivně motivují a posilují jejich sebedůvěru.

ČŠI hodnotí kvalitu vzdělávací činnosti jako velmi dobrou.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepce školy respektuje nové trendy v přístupech k výchově a vzdělávání hospitalizovaných dětí. Rozpracovává metody a formy práce v prostředí nemocnice, nemá však písemně stanoveny strategické cíle rozvoje školy z dlouhodobého hlediska. Zaměřuje se pouze na období školního roku. Formuluje cíle, prostředky jejich realizace i zodpovědnost pracovníků. Plán vychází z reálných potřeb a možností školy. Základem je analýza činnosti školy a náměty pedagogů. Stanovené cíle jsou pedagogickým sborem přijaty, pravidelně sledovány a vyhodnocovány.

Krátkodobá koncepce a plán školy vychází z nových trendů v práci s dětmi a reálných potřeb a možností školy. V systému plánování však chybí stanovení koncepčních záměrů, ke kterým škola z dlouhodobého hlediska směřuje. I přes tento nedostatek ČŠI hodnotí plánování jako nadprůměrné.

Organizování

Organizace provozu a výchovně vzdělávací práce tohoto typu mateřské školy je velmi složitá. Osm učitelek ze třinácti přechází v průběhu dne na dvě i tři oddělení. Ředitelka školy však zavedla jasný a přehledný systém pro rozdělování služeb, evidenci pracovníků i žáků. Jde o systém pružný, odpovídající situaci a zvláštnostem zařízení. Vychází z potřeb a zájmů hospitalizovaného dítěte a klade zodpovědnost na pedagogy v souvislosti s organizací a kvalitou výchovně vzdělávací práce. Jasná pravidla při rozdělení kompetencí umožňují ředitelce účinné řízení a zároveň i účast pedagogů na vytváření a realizaci koncepce školy. Povinná dokumentace školy je vedena v souladu s legislativou a na žádoucí úrovni.

Informační systém školy je dobře propracován. Pedagogové jsou ve styku s rodiči přímo na odděleních, maminky, které jsou hospitalizované s dětmi, se účastní činností dětí a často se do ní zapojují. O mateřské škole se rodiče dozvídají ještě před hospitalizací z informačních materiálů nemocnice. Širší veřejnost se škole daří informovat prostřednictvím médií a výstavami v prostoru nemocnice i mimo ni. V letošním školním roce pořádala škola výstavu prací z netradičních materiálů v galerii „Žlutý kopec“. Pro zlepšení podmínek dětí v nemocnici škola spolupracuje s nadacemi „Šťastné dítě“, „Archa Chantal“, „Onkologická nadace“. Osvědčila se i spolupráce se ZUŠ Veverí, kdy žáci této ZUŠ svými vystoupeními i výrobky zpestřují sváteční dny dětem v nemocnici. Všichni pedagogové spolupracují se zdravotníky při běžné denní práci, kdy se výchovně vzdělávací práce musí plně podřídit zdravotnímu stavu dítěte. V širším měřítku se spolupráce rozvíjí v rámci programu „Nemocnice pro děti“, v němž mateřská i základní škola jsou partnery zdravotníků při zavádění nových přístupů k hospitalizovanému dítěti.

Promyšlená organizace provozu školy i určitý prostor pro samostatné rozhodování pedagogů vede ke zvyšování kvality výchovně vzdělávací činnosti. Celkově je úroveň organizace v oblasti řízení výborná.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka reaguje velmi dobře na nové trendy v přístupech k dětem se speciálními potřebami. Má dlouhodobý jasný záměr ve vzdělávání pedagogů, stejně tak i fungující systém předávání znalostí a dovedností získaných na seminářích ostatním členům pedagogického sboru. Tímto způsobem umožňuje rozšiřování odborných kompetencí všem pedagogům a zajišťuje kvalitní odborné podmínky pro výchovně vzdělávací práci na všech odděleních. „Nápadníky“, které škola vede, shromažďují náměty pro různé činnosti. Na jejich rozšiřování se podílí všichni pedagogové. Učitelská knihovna poskytuje širokou škálu odborné literatury z oblasti psychologie, pedagogiky i metodiky. Ředitelka školy organizuje pro pedagogy hospitace na jiných podobných zařízeních, podporuje mimoškolní odbornou práci učitelek, které pracují aktivně v profesních asociacích (OMEP, Somatopedická společnost atd.). Pro soustavné získávání nových aktuálních informací škola udržuje mezinárodní odborné kontakty, jichž využívá ke vzájemné výměně zkušeností i pobytovým stáží. Pro odborný růst pedagogů je významná i jejich lektorská činnost v rámci projektu „Nemocnice pro děti“, kdy přednáší střednímu zdravotnímu personálu o způsobech vlastní práce, speciálně pedagogických přístupech k hospitalizovaným dětem i o realizaci projektu herní terapie. Škola umožňuje odbornou praxi studentům SPgŠ Brno Lerchova a speciální pedagogiky PF MU. Mezi pedagogy jsou dobré kolegiální vztahy, k nimž přispívá i neformální a přirozená autorita ředitelky. Způsobem řízení se ředitelce daří vytvářet pro pedagogy prostor pro jejich participaci na vytváření obrazu školy, koncepci i její realizaci. Zodpovědnost za společné cíle je

zřetelná. Stanovená kritéria pro hodnocení jsou pracovníky akceptována a ředitelkou jsou využívána pro motivaci i ocenění svých podřízených.

Způsob vedení a motivování lidí je vynikající. Jeho úroveň je dána odbornou erudicí i pozitivním přístupem ředitelky k podřízeným. Přirozeným způsobem se jí daří využívat výrazných osobností v pedagogickém sboru školy.

Kontrolní mechanismy

Ředitelka školy má vytvořen účinný systém kontrolní činnosti, který dobře plní funkci zpětné vazby. Jeho prostřednictvím získává velmi dobrý přehled o kvalitě práce, plnění povinností zaměstnanců i naplňování hlavních záměrů školy. Realizován je prostřednictvím průběžných kontrol a pravidelně prováděných hospitací, které jsou dobře vyhodnocovány. Z hospitačních zápisů i ředitelkou provedeného hodnocení sledovaných činností vyplývá, že závěry formuluje jasně, jednoznačně pojmenovává případné nedostatky a vede pedagogy k sebehodnocení a nápravě. Nápravu zjištěných nedostatků sleduje a vyhodnocuje.

Kontrolní činnost ředitelky školy má velmi dobrou úroveň.

Hodnocení kvality řízení

Vedení školy věnuje velkou pozornost vzdělávání učitelek a jejich motivaci, což má pozitivní dopad na úroveň práce školy a její celkovou prestiž. Ředitelka důsledně sleduje a vyhodnocuje kvalitu činností s dětmi i plnění cílů školy. Provoz školy i průběh výchovně vzdělávací práce je vzhledem ke zvláštnostem tohoto typu zařízení promyšleně organizován. Jen v plánování chybí stanovení dlouhodobých, strategických cílů rozvoje školy.

Úroveň řízení ČŠI hodnotí jako nadprůměrnou.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- povinná dokumentace ve smyslu § 45 b zákona ČNR č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů
- koncepce rozvoje školy pro školní rok 1999/2000
- pracovní plány na školní rok 1998/1999 a 1999/2000, kurikulum
- program sexuální výchovy dětí předškolního věku a herní terapie
- vyhodnocení programu „Nemocnice pro děti“
- výroční zpráva - 1998/99
- doplnění výroční zprávy - 1998/99
- další vzdělávání učitelů pro školní rok 1999/2000
- statut
- organizační řád, vnitřní řád, vnitřní směrnice
- zápisy z kontrol a hospitací
- zápisy z pedagogických rad
- jednací protokol

ZÁVĚR

Vedení školy cíleně zlepšuje podmínky pro výchovně vzdělávací práci, především v oblasti personální. Velkou pozornost věnuje odbornému růstu pedagogů. Úroveň výchovy a vzdělávání je však negativně ovlivňována prostorovými podmínkami na odděleních, které souvisí s realizací přestavby nemocnice. Práce speciální mateřské školy je ČŠI celkově hodnocena jako velmi dobrá. Kvalita řízení i výchovně vzdělávací činnosti speciální mateřské školy má nadprůměrnou úroveň.

Pozitiva:

- odborná a profesionální zdatnost ředitelky školy
- příkladné vedení a motivování učitelek
- velmi hezké vztahy mezi pracovníky školy
- mimořádně dobrá organizace školy
- koncepční a systematický přístup k dalšímu vzdělávání pedagogů
- zavádění nových trendů a poznatků do výchovně vzdělávací činnosti
- participace na odborném vzdělávání studentů a zdravotníků
- velmi dobré vybavení hračkami
- vynikající prezentace školy na veřejnosti
- aktivita v získávání dalších prostředků na vybavení a činnost školy

Negativa:

- omezené prostorové podmínky jak pro práci s dětmi
- chybějící prostory pro zaměstnance školy, nevhodné zázemí
- v systému plánování chybí stanovení dlouhodobých koncepčních záměrů a směřování školy
- vytvořené kurikulum vychází z analytického pojetí po výchovných složkách, nezahrnuje specifické potřeby hospitalizovaného dítěte na konkrétním oddělení

Mateřská škola je samostatným právním subjektem. Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou vzhledem ke stanovenému vzdělávacímu programu využity efektivně a v souladu s účelem přidělení.

Razítko

Školní inspektoři

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vedoucí týmu

PaedDr. Hana Sedláčková

Sedláčková Hana

Členové týmu

Mgr. Věra Vojtová

Vojtová Věra

V Blansku dne 3. listopadu 1999

Datum převzetí inspekční zprávy: 3. 11. 1999

Razítko

PaedDr. Jana Stěničková

.....Stěničková....
Podpis ředitelky

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti předškolního zařízení dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka předškolního zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Brno	19. 11. 1999	121 213/99-11066
Zřizovatel ŠÚ Brno	19. 11. 1999	121 213/99-11066

Připomínky ředitelky předškolního zařízení

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nepodány